

PROBLEMATICA MINORITĂȚILOR NAȚIONALE ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Andrei BÎZGU,
student, anul I, USM
Alexandru ARSENI,

dr. în drept, conf., univ., cond. științific

Considerăm necesar a menționa că în dreptul internațional nu există o definiție exactă și general acceptată a minorității naționale. Nici în cadrul ONU, după mai multe decenii de preocupare în acest sens, nu s-a reușit formularea unei definiții.

Așadar, cu certitudine se poate susține că problema minorităților naționale nici până azi nu este interpretată uniform în plan internațional.

Cu toate acestea, mulți autori au încercat și au reușit să aducă un plus de claritate în această problemă.

O primă definiție o găsim într-un raport din 1993 al subcomisiei pentru prevenirea discriminării și protecția minorităților ce propune interpretarea prin care *prin minoritate se înțelege un grup numeric inferior restului populației, ai cărui membri, care au cetățenia acestui stat, posedă caracteristici etnice, religioase sau lingvistice diferite de cele ale restului populației și sunt animați de voința de a-și păstra cultura, tradițiile, religia sau limba.*

O a doua definiție o regăsim într-un proiect de document supus Consiliului Europei în 1993 ca anexă la Recomandarea 1201 a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, unde se menționează că *minoritatea națională* desemnează un grup de persoane dintr-un stat care:

- a) își au reședința pe teritoriul acestui stat și sunt cetățeni ai săi;
- b) întrețin legături vechi, solide și durabile cu acest stat;
- c) prezintă trăsături etnice, culturale, religioase sau lingvistice specifice;
- d) sunt suficient de reprezentative, deși mai puțin numeroase decât restul populației acestui stat sau a unei regiuni a sa;
- e) sunt animate de voința de a păstra împreună ceea ce formează identitatea lor comună, mai ales cultura, tradițiile, religia și limba lor¹.

Legea Republicii Moldova cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorității naționale și

la statutul juridic al organizațiilor lor stabilește în art.1: „Prin persoane aparținând minorităților naționale se înțeleg persoanele care domiciliază pe teritoriul Republicii Moldova, sunt cetățeni ai ei, au particularități etnice, culturale, lingvistice și religioase prin care se deosebesc de majoritatea populației – moldoveni – și se consideră de altă origine etnică”².

Analizând această problemă la nivelul statului nostru, mai este necesar, credem, a face o analiză a articolului 10 din Constituția Republicii Moldova care prevede:

„Statul are ca fundament unitatea poporului Republicii Moldova.

Republica Moldova este patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor săi.

Statul recunoaște și garantează dreptul tuturor cetățenilor la păstrarea, dezvoltarea și exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase”³.

Analizând acest articol constituțional, putem conchide că cetățenii Republicii Moldova de alte etnii (ruși și ucraineni, în special), odata ce statul le garantează drepturile și libertățile, sunt obligați să respecte reciproc și să accepte valorile naționale ale statului, să cunoască istoria, să vorbească limba de stat etc.

Dar ce atestăm în realitate?

Analizând retrospectiv cele două decenii de statalitate și independență, constatăm că atunci, la începutul anilor '90, am pornit cu stângul pe drumul lung și sinuos al creării unui nou stat și al fondării unei „noi națiuni”. Elitele politice de atunci nu au înțeles complexitatea proiectului politic demarat. Având drept punct de plecare emoțiile, dar nu calculele politice reci, am pornit de la o cumplită iluzie, și anume, că principalele minorități naționale – rusofonii (ucrainenii și rușii) – în timp scurt vor dispărea. Legislația lingvistică, adoptată pe 31 august 1989, prevedea un termen de 15-20 de ani pentru a-i face pe toți minoritarii să treacă la limba română. Au trecut 20 de ani, dar situația nu

s-a schimbat, ba poate a devenit și mai complicată, deoarece tinerii care s-au născut în 1989 și acum au absolvit liceele nu cunosc limba oficială a statului ai căror cetățeni sunt. Astfel, minoritatea rusă continuă să rămână o enclavă etnică, lingvistică și politică, mereu „pusă pe ceartă” din motiv că ar fi „marginalizată” și „discriminată”.

Practic, toate guvernările de până acum au speculat situația minoritarilor, i-au manipulat în scopuri politice (electorale) și i-au ținut ostatici ai unor ideologii mincinoase și cinice. Din păcate, nici actuala guvernare liberal-democrată nu face nimic pentru a ajusta discursul statului față de minoritățile naționale⁴.

În final, cităm concluzia amară, dar realistă a domnului Constantin Tănase: Continuăm să trăim într-o mare minciună.

Europa a înțeles și a recunoscut deschis – politica multiculturalismului a suferit eșec, ea contravine intereselor naționale și prezintă un pericol real pentru securitatea națională a statelor. Ce au de spus în această privință elitele noastre care susțin că împărtășesc valorile europene? Înțeleg ele oare că evoluția noastră spre aceste valori este imposibilă fără recunoașterea și acceptarea de către minoritățile etnice a adevăratelor valori lingvistice, istorice, literare, științifice ș.a.m.d. ale populației majoritare,

valori care au fost, sunt și vor fi cele românești? Cât mai putem să ne ascundem după deget? Am trăit într-o mare minciună cinci decenii, până în 1990. După o scurtă perioadă de deșteptare am revenit la marea minciună în care trăim de 20 de ani. Basarabia se prăbușește – cei tineri și sănătoși fug peste hotare, cei bătrâni și bolnavi rămân aici și mor. De douăzeci de ani nici o guvernare nu a făcut o politică în folosul moldovenilor, ci în al minorităților. Comuniștii le-au făcut și o lege specială minoritarilor, pe când, cu adevărat, a fost și este nevoie de o lege privind ocrotirea drepturilor fundamentale ale națiunii titulare”.

Referințe:

1. Negru Boris, Negru Alina. Teoria generala a dreptului și statului. – Chișinău, 2006.
2. Legea Republicii Moldova cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale și la statutul juridic al organizațiilor lor nr.382-XV din 19.07.2001 // Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.107/819 din 04.09.2001.
3. Constituția Republicii Moldova. Adoptată la 29 iulie 1994.
4. Ziarul „Timpul” din 07.02.2011.

*
* * *